

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Kraków dnia 30 kwiecień 2017 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Wojciech Żukowski

Protokolant: starszy protokolant Marzena Stępkowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 marca 2017r. w Krakowie

sprawy z powództwa S. P., K. O., E. W., J. O.,

przeciwko Skarbowi Państwa – (...) Komendantowi Wojewódzkiemu Policji

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej Skarbu Państwa – (...) (...) na rzecz powoda S. P. kwotę 230 000 (słownie: dwieście trzydzieści tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 10 lutego 2015 r. do dnia zapłaty,

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

III. koszty postępowania pomiędzy stronami wzajemnie znosi.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 20 grudnia 2014 r. powodowie S. P., K. O., E. W. i J. O. wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej Skarbu Państwa – (...) (...)i:

1) na rzecz powoda S. P.

- kwoty 200.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych wraz z ustawowymi odsetkami naliczanymi od dnia 22 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty,

- kwoty 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia za wywołanie rozstroju zdrowia wraz z ustawowymi odsetkami naliczanymi od dnia 22 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty,

- renty w wysokości 3740 zł miesięcznie płatnej do 10-go dnia każdego miesiąca począwszy od sierpnia 2006 r. z tytułu pogorszenia sytuacji wraz z ustawowymi odsetkami naliczanymi każdorazowo od dnia wymagalności renty do dnia zapłaty,

2) na rzecz powódki K. O.

- kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych wraz z ustawowymi odsetkami naliczanymi d dnia 22 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty,

- kwoty 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia za wywołanie rozstroju zdrowia wraz z ustawowymi odsetkami naliczanymi od dnia 22 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty,

- kwoty 61.200 zł tytułem odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty,

- renty w wysokości 600 zł miesięcznie płatnej do 10-go dnia każdego miesiąca począwszy od stycznia 2015 r. z tytułu pogorszenia sytuacji życiowej wraz z ustawowymi odsetkami naliczanymi każdorazowo od dnia wymagalności renty do dnia zapłaty,

3) na rzecz powódki E. W.

- kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych wraz z ustawowymi odsetkami naliczanymi od dnia 22 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty,

- kwoty 25.000 zł tytułem zadośćuczynienia za wywołanie rozstroju zdrowia wraz z ustawowymi odsetkami naliczanymi od dnia 22 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty,

4) na rzecz powoda J. O.

- kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych wraz z ustawowymi odsetkami naliczanymi od dnia 27 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty,

- kwoty 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia za wywołanie rozstroju zdrowia wraz z ustawowymi odsetkami naliczanymi od dnia 27 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty,

- kwoty 61.200 zł tytułem odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty,

- renty w wysokości 600 zł miesięcznie płatnej od dnia 10-go każdego miesiąca począwszy od stycznia 2015 r. z tytułu pogorszenia sytuacji życiowej wraz z ustawowymi odsetkami naliczanymi każdorazowo od dnia wymagalności renty do dnia zapłaty.

Na uzasadnienie żądania podali, że w dniu 2 sierpnia 2006 r. na ul. (...) w K., A. B. (1) dokonał zabójstwa przy użyciu broni palnej E. O. (1), M. B. (1) oraz usiłował dokonać zabójstwa powoda J. O.. Następnie, przy użyciu tej samej broni palnej, popełnił samobójstwo. Świadcami tego zdarzenia byli wszyscy powodowie, będący odpowiednio babcią, rodzicami i dzieckiem E. O. (1). W dacie zdarzenia powód S. P. miał zaledwie 12 lat.

Powodowie wskazali, że pozwolenie na broń dla A. B. (1) zostało wydane z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji. P. (...) nie cofnęła A. B. (1) pozwolenia na broń, pomimo istnienia uzasadnionej obawy, że może jej użyć w celu sprzecznym z interesem bezpieczeństwa lub porządku publicznego. W ocenie powodów po stronie P. (...) istniała wiedza o tym, że A. B. (1) był uprzednio karany za przestępstwa, czym naruszono art. 18 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy. Ponadto, w dniu 26 lipca 2006 r. E. O. (1) złożyła w K. (...) w K. zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa groźby bezprawnej przez A. B. (1), który groził jej śmiercią. W okresie bezpośrednio poprzedzającym powyższe zgłoszenie groźby ze strony A. B. (1) nasiliły się – zarówno co do ich częstotliwości, jak i co do ich intensywności. Wraz ze złożeniem zawiadomienia o przestępstwie E. O. (1) przekazała nagrania z telefonu komórkowego potwierdzające groźby A. B. (1). Powodowie wskazali, że P. (...) zaniechała podjęcia niezbędnych i celowych czynności. Zmarła była realnie zagrożona, natomiast P. (...) nie podjęła czynności, które skutecznie zapewniłyby jej ochronę: nie ustalono faktycznego miejsca pobytu A. B. (1), nie przesłuchano go, nie wszczęto postępowania w przedmiocie cofnięcia pozwolenia na broń. Powyższe zdaniem powodów uzasadnia odpowiedzialność Skarbu Państwa – (...) (...)i na podstawie art. 417 k.c.

Uzasadniając powództwo S. P. w zakresie roszczenia o zadośćuczynienie za rozstrój zdrowia wskazano, że śmierć matki była dla powoda traumatycznym przeżyciem, w wyniku którego był leczony z powodu zaburzeń emocjonalnych w (...) Ośrodku (...) od listopada 2008 r. Dnia 12 marca 2012 r. powód usiłował popełnić samobójstwo.

Z kolei uzasadniając żądanie zasądzenia na rzecz powoda S. P. renty podniesiono, iż trud codziennego wychowania, opieki i zaspokojenia wszelkich niezbędnych potrzeb powoda spoczywał na zmarłej E. O. (1).

Co do zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych podano, że w wyniku zdarzenia z dnia 2 sierpnia 2006 r. naruszone zostało dobre osobiste powoda, jakim jest prawo do życia rodzinnego.

Powodowie wskazali, że dnia 21 kwietnia 2011 r. zgłosili szkodę stronie pozwanej i wezwali ją do zapłaty, jednak żądane kwoty nie zostały uregulowane.

Powódka K. O. domagała się kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych wskutek śmierci córki. Zadośćuczynienia w kwocie 50.000 zł domagała tytułem zadośćuczynienia za wywołanie rozstroju zdrowia psychicznego, gdyż po śmierci córki rozpoczęła leczenie psychiatryczne, które trwa nadal. Kwoty 61.200 zł domagała się tytułem odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej, gdyż zmarła E. O. (1) mieszkała z powódką, przyczyniała się do wydatków ponoszonych w ramach gospodarstwa domowego, w wysokości przeciętnie 1200 zł miesięcznie na rzecz obojga rodziców. Renty w wysokości 600 zł domagała się z tytułu pogorszenia sytuacji życiowej.

Powódka E. O. (1) domagała się kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych wskutek śmierci wnuczki. Kwoty 25.000 zł domagała się tytułem zadośćuczynienia za wywołanie rozstroju zdrowia, gdyż po śmierci wnuczki rozpoczęła leczenie psychiatryczne, które trwa nadal.

Powód J. O. domagał się kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych wskutek śmierci córki. Zadośćuczynienia w domagał się 30.000 zł domagał się za wywołanie rozstroju zdrowia, gdyż A. B. (1) postrzelił powoda, tak, że ten w okresie od 2 do 7 sierpnia 2006 r. przebywał w szpitalu. Kwoty 61.200 zł domagał się tytułem odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej, gdyż zmarła E. O. (1) mieszkała z powódką, przyczyniała się do wydatków ponoszonych w ramach gospodarstwa domowego, w wysokości przeciętnie 1200 zł miesięcznie na rzecz obojga rodziców. Renty w wysokości 600 zł miesięcznie domagał się z tytułu pogorszenia sytuacji życiowej.

W odpowiedzi na pozew z dnia 2 marca 2015 r. strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości. Podniosła zarzut przedawnienia, wskazując że upłynął już 3-letni okres określony w art. 442¹ § 1 i 3 k.c., a także 2-letni okres przedawnienia roszczenia powoda S. P. określony w art. 442¹ § 4 k.c. Strona pozwana podniosła także, że powodowie nie wykazali przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa w postaci bezprawności, a ponadto nie udowodnili by dysponowali wydanym w odpowiednim postępowaniu prejudykatem stwierdzającym niezgodność z prawem decyzji administracyjnej, z której wydaniem wiążą dochodzone roszczenia, jak też istnienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniami wskazywanymi jako źródła szkody a szkodą. Strona pozwana zakwestionowała również wysokość renty dochodzonej przez powodów i zasadność oraz wysokość dochodzonego zadośćuczynienia na rzecz powodów, ponadto uznała za bezzasadne roszczenia o zasądzenie odszkodowań za pogorszenie sytuacji życiowej, a także wskazaną przez powodów datę rozpoczęcia naliczania odsetek.

Pismem procesowym z dnia 30 kwietnia 2015 r. powodowie wskazali, iż ich roszczenia nie uległy przedawnieniu, ponieważ w ich wypadku zastosowanie znajduje art. 442¹ § 2 k.c. Powodowie podnieśli, iż poniesioną przez nich szkodę wywołały przestępstwa z art. 231 k.k. i art. 160 k.k. popełnione przez funkcjonariuszy P. (...). Ponadto zarzucili, iż podniesienie przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia stanowiło nadużycie prawa określone w art. 5 k.c.

W sprawie bezspornym było, że:

Po złożeniu przez E. O. (1) zawiadomienia o przestępstwie funkcjonariusze P. (...) podjęli szereg czynności służbowych. Nie ustalono jednak faktycznego miejsca pobytu A. B. (1), nie przesłuchano A. B. (1), nie rozważono możliwości zatrzymania go lub postawienia mu zarzutów, nie wszczęto postępowania w przedmiocie cofnięcia pozwolenia na broń. Nie zapewniono E. O. (1) stałej ochrony policji.

Dnia 2 sierpnia 2006 r. A. B. (1), posługując się bronią zakupioną po wydaniu przez W. (...) P. (...) w K. decyzji z 13 kwietnia 2006 r. zezwalającej na jej posiadanie, zastrzelił E. O. (1) oraz M. B. (1), a także postrzelił ojca E. O. (1), J. O.. Następnie popełnił samobójstwo. Przy zdarzeniu tym nie było obecnych funkcjonariuszy P. (...). (oświadczenia na rozprawie w dniu 1 lipca 2015 r., czas rozprawy 00:22:15 i nast.).

Decyzja zezwalająca A. B. (1) na posiadanie broni nie została wzruszona ani na właściwej drodze uznana za wydaną z naruszeniem prawa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19 marca 2005 r. K. O. zgłosiła P. (...) zdarzenie polegające na tym, że nietrzeźwy A. B. (1) groził jej pobiciem i podpaleniem lokalu oraz był agresywny w stosunku do jej córki.

dowód: przegląd zdarzenia, k. 142 akt (...) Ds. 21/09/S Prokuratury Okręgowej w Kielcach;

W dniu 26 lipca 2006 r. E. O. (1) złożyła w K. (...) w K. zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa groźby bezprawnej przez A. B. (1). Podała w nim, że przez 9 lat była związana z M. B. (2) i postanowiła się z nim rozstać. On nie przyjął tego do wiadomości i od około miesiąca stoi w zaparkowanym samochodzie przez domem zgłaszającej, telefonuje kilkadziesiąt razy dziennie. Od około pięciu dni zaczął telefonować i wysyłać sms-sy zawierające konkretne groźby, które zgłaszająca odebrała jako groźby pozbawienia życia i pozbawienie zdrowia czy nawet życia członków rodziny. Wskazała, że A. B. (1) określał się jako nieobliczalnego, oraz posiada broń palną i nosi ją stale przy sobie. Podała świadków zdarzeń i oświadczyła, że dysponuje nagraniami na telefonie komórkowym. Złożyła wniosek o ściganie i ukaranie A. B. (1) za kierowanie pod jej adresem gróźb.

Pismem z dnia 27 lipca 2006 r. nadkomisarz A. R. poinformował Sekcję Kryminalną KP (...) w K. o zawiadomieniu E. O. (1), załączając ksero zawiadomienia i informację, że A. B. (1) posiada broń palną bojową i wniósł pilne podjęcie czynności zmierzających do zatrzymania A. B. (1).

W zadaniach doraźnych z dnia 31 lipca 2006 r. podkom. R. R. wskazał, że w trakcie patrolowania podległych sektorów należy zwracać uwagę w rejonie zamieszkania E. O. (1) na osoby mogące się poruszać samochodami marki B. lub M., w towarzystwie których może przebywać A. B. (1).

W dniu 2 sierpnia 2006 r. sierżant K. G. sporządziła notatkę urzędową, w której stwierdziła, że około godzin 12:00 na dyżurce zastała asp. T. T. prowadzącego rozmowę telefoniczną z E. O. (1), który przekazał, że pod jej adresem nadal są kierowane groźby od momentu złożenia zawiadomienia. Poprosiła o przekazanie pokrzywdzonej aby stawiła się w tym dniu o godz. 15:00 w (...) K. w celu uzupełnienia zeznań i aby przyniosła nagrania gróźb. Po zakończonej rozmowie T. T. poinformował, że robią wszystko aby dokonać zatrzymania sprawcy gróźb, ale nie wiedzą gdzie przebywa, gdyż nie ma go w miejscu zamieszkania.

Pismem z dnia 2 sierpnia 2006 r. R. R. zwrócił się do R. (...) o niezwłoczne powiadomienie w wypadku ujawnienia kogoś ze wskazanych w piśmie samochodów A. B. (1).

W dniu 3 sierpnia 2006 r. poinsp. J. S., podinsp. B. K. i asp. S. W. sporządzili sprawozdanie z czynności wyjaśniająco – sprawdzających w sprawie podwójnego zabójstwa z użyciem broni palnej, które zaistniało w dniu 2 sierpnia 2006 r. na ul. (...) w K..

W dniu 4 sierpnia 2006 r. sierż. K. G., podkom. R. R., nadakom. A. R., asp. T. T. sporządzili notatki służbowe przedstawiającą czynności, jakie podejmowali w związku ze sprawą z zawiadomienia E. O. (1) z dnia 26 lipca 2006 r. oraz czynności w innych sprawach w okresie od 27 lipca 2006 r.

Prokurator Małgorzata Pietruska sporządziła notatkę urzędową z dyżuru prokuratorskiego w dniu 2/3 sierpnia 2006 r.

W dniu 16 sierpnia 2006 r. podkom. R. K. sporządził notatkę urzędową z czynności wykonanych przez policjantów z KP (...) w K. w sprawie zawiadomienia E. O. o groźbach pozbawienia jej życia przez A. B..

W sprawozdaniach z postępowań dyscyplinarnych przeciwko R. R., T. T. zaproponowano uznać, że nie dopuścili się oni naruszenia dyscypliny służbowej.

Dowód: odpis protokołu, k. 21-22 akt (...) Ds. 21/09/S Prokuratury Okręgowej w Kielcach; odpis pisma, k. 25 akt V Ds. 21/09/S Prokuratury Okręgowej w Kielcach; odpis notatki, k. 28 akt V Ds. 21/09/S Prokuratury Okręgowej w Kielcach; odpis sprawozdania, k. 117 akt V Ds. 21/09/S Prokuratury Okręgowej w Kielcach; odpis pisma, kl. 134 akt V Ds. 21/09/S Prokuratury Okręgowej w Kielcach; odpisy notatek, k. 144-149 akt V Ds. 21/09/S Prokuratury Okręgowej w Kielcach; odpis notatki k. 224-225 akt V Ds. 21/09/S Prokuratury Okręgowej w Kielcach; odpis notatki, k. 282-283 akt V Ds. 21/09/S Prokuratury Okręgowej w Kielcach; odpisy sprawozdań, k. 404-409, 439-443 akt V Ds. 21/09/S Prokuratury Okręgowej w Kielcach.

Świadcami śmierci E. O. (1) byli: syn E. O. (3), S. P., a także jej matka K. O. i babka E. W..

dowód: zeznania powódki E. W. – k. 479-479v, 686v, zeznania powódki K. O. – k. 480-480v, 686-686v, zeznania powoda J. O. – k. 480v- 481, 685v-686, zeznania powoda S. P. – k. 685v

Zabójstwo było motywowane zazdrością. A. B. (1) był związany z E. O. (1) przez ok. 9 lat. W czerwcu 2006 r. E. O. (1) zakończyła związek, a wkrótce potem poznała M. B. (1). A. B. (1) starał się skłonić E. O. (1) do zmiany decyzji, stosując nalegania, a także zastraszając ją i jej rodzinę, w tym grożąc im pozbawieniem życia i zniszczeniem mienia, okazując posiadaną broń. Ponadto nękał E. O. (1) i jej rodzinę telefonami, sms-ami, wdzierał się do domu, urządzał awantury, bardzo często przebywał w okolicy jej domu i starał się, by go widziano albo przyjeżdżał tam samochodem wykrzykując groźby.

dowód: zeznania powódki E. W. – k. 479-479v, zeznania powódki K. O. – k. 480-480v, zeznania powoda J. O. – k. 480v-481

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie z dnia 4 kwietnia 2011 r., sygn. XIV K 574/09/S, uniewinniono L. S. od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 231 § 3 k.k., zaś J. P. od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k., postawionych im w związku z wydaniem A. B. (1) pozwolenia na broń. Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 14 lutego 2012 r. wyrok ten został utrzymany w mocy.

dowód: odpis wyroku z dnia 4 kwietnia 2011 r. - k. 288-290, odpis wyroku z dnia 14 lutego 2012 r., k. 291

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie VI Ds. 21/09/S umorzono śledztwo w sprawie niedopełnienia w okresie od 26 lipca 2006 r. do 2 sierpnia 2006 r. w K. obowiązków służbowych przez funkcjonariuszy K. (...) P. (...) (...) w K., poprzez niepodjęcie niezwłocznie czynności służbowych w związku z przyjęciem od E. O. (1) zawiadomienia o przestępstwie gróźb karalnych kierowanych wobec niej przez A. B. (1), w tym ukierunkowanych na zabezpieczenie od A. B. (1) posiadanej przez niego broni palnej, przy użyciu której w dniu 2 sierpnia 2006 r. pozbawił on życia E. O. (1), czym działano na szkodę interesu prywatnego, tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k., wobec stwierdzenia, iż czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego.

dowód: odpis postanowienia o umorzeniu śledztwa – k. 292-302

Wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2011 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. oddalił skargę L. B. i M. B. (1) na decyzję Komendanta Głównego P. (...) w przedmiocie odmowy wznowienia postępowania w sprawie decyzji dotyczącej wydania pozwolenia na broń palną bojową A. B. (1). Skargę kasacyjną od tego wyroku oddalono wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 lutego 2013 r.

Wyrokiem z dnia 17 października 2011 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. oddalił skargę L. B. i M. B. (1) na decyzję Komendanta Głównego P. (...) w przedmiocie odmowy wszczęcia postępowania w przedmiocie o stwierdzenie

nieważności decyzji dotyczącej wydania pozwolenia na broń palną bojową A. B. (1). Skargę kasacyjną od tego wyroku oddalono wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24 lipca 2013 r.

dowód: odpisy wyroków, k. 450, k. 461, k. 472, k. 483

Orzeczeniem z dnia 4 stycznia 2007 r. Komendant Miejski P. (...) umorzył postępowanie dyscyplinarne przeciwko asp. T. T. z uwagi na nie stwierdzenie przewinienia dyscyplinarnego.

Orzeczeniem z dnia 5 marca 2007 r. Komendant Miejski P. (...) umorzył postępowanie dyscyplinarne przeciwko nadkom. A. R. z uwagi na nie stwierdzenie przewinienia dyscyplinarnego.

Orzeczeniem z dnia 8 marca 2007 r. Komendant Miejski P. (...) umorzył postępowanie dyscyplinarne przeciwko mł. insp. R. H. z uwagi na nie stwierdzenie przewinienia dyscyplinarnego.

Orzeczeniem z dnia 8 marca 2007 r. Komendant Miejski P. (...) umorzył postępowanie dyscyplinarne przeciwko podkom. R. R. z uwagi na nie stwierdzenie przewinienia dyscyplinarnego.

dowód: odpisy orzeczeń, k. 495, k. 500, k. 504

S. P. urodził się (...) i będąc świadkiem zabójstwa matki miał 12 lat. Powód był bardzo blisko związany z E. O. (1). Matka wychowywała go samotnie, z ojcem miał jedynie okazjonalny kontakt.

dowód: zeznania powódki E. W. – 686v, zeznania powódki K. O. – k. 686-686v, zeznania powoda J. O. – k. 685v-686, zeznania powoda S. P. – k. 685v

Po śmierci matki powód stał się nerwowy, nadpobudliwy i wybuchowy. Leczył się w (...) Ośrodku (...), gdzie pozostawał pod opieką psychiatry i psychologa, koszty leczenia były refundowane. Następnie powód leczył się w prywatnym gabinecie. W 2012 r. powód usiłował popełnić samobójstwo.

dowód: zeznania powódki E. W. – 686v, zeznania powódki K. O. – k. 686-686v, zeznania powoda J. O. – k. 685v-686, zeznania powoda S. P. – k. 685v, opinia biegłego psychiatry – k. 667-668, opinia uzupełniająca biegłego psychiatry – k. 695, ustne wyjaśnienia, k. 733-734.

Powód S. P. podlegał indywidualnemu nauczaniu w gimnazjum. Następnie uczęszczał do prywatnego liceum o profilu aktorsko-wokalnym. Powód nie zdał matury. Aktualnie uczęszcza do bezpłatnej szkoły policealnej.

dowód: zeznania powoda J. O. – k. 685v-686, zeznania powoda S. P. – k. 685v, orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania – k. 207-209

Przeżyty przez S. P. stres związany ze śmiercią matki i byciem naocznym świadkiem tego zdarzenia zaburzył proces kształtowania cech jego osobowości. Sytuacja psychologiczna powoda była szczególnie trudna, ponieważ nie miał on relacji rodzinnych z ojcem i jego rodziną, a dziadkowie z którymi mieszkał, przeżywali własny proces żałoby i nie byli w stanie udzielić mu wsparcia, jakiego potrzebował. Profesjonalna pomoc okazała się bezskuteczna i potęgowała jego zachowania buntownicze. Rozpoznawane u powoda zaburzenia emocji i zachowania nie poddające się terapii spełniają kryterium zaburzeń psychotycznych. W ciągu pierwszego roku po zdarzeniu uszczerbek na zdrowiu psychicznym chłopca kształtował się na poziomie ok. 70%, w ciągu kolejnych 2 lat ulegał stopniowo zmniejszeniu do poziomu ok. 50%, po czym nadal malał, ale już znacznie wolniej. Aktualnie uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi ok. 40%. W życiu dorosłym powód funkcjonuje znacznie gorzej od swoich rówieśników. Obraz kliniczny i aktualny sposób funkcjonowania powoda odpowiadają rozpoznaniu niekorzystnej zmiany osobowości w przebiegu zespołu stresu pourazowego. Fakt bycia świadkiem morderstwa matki przyczynił się w ok. 2/3 do powstałego uszczerbku na zdrowiu. Pozostałe czynniki mające wpływ na zaburzenia emocjonalne powoda to brak odpowiedniego wsparcia w najbliższym otoczeniu, przeżywającym własny proces żałoby. Powód do dzisiaj leczy się i zażywa leki psychotropowe, ale niesystematycznie. Jeżeli powód zażywałby leki systematycznie, to organizm przyzwyczałby się i powód popadłby

w lekomanie. Zaprzestanie systematycznego pobierania leków nie wpłynęło negatywnie na funkcjonowanie powoda. Powód jest osobą chwiejną emocjonalnie, odczuwającą zaburzenia lękowe o zmiennym nasileniu, z napadami paniki w miejscach publicznych. Wymaga długotrwałej psychoterapii. Biegły psychiatra nie spotkał dotychczas żadnego przypadku, który pociągnąłby tak ciężkie skutki jak przypadek powoda.

dowód: opinia biegłego psychiatry – k. 667-668, , opinia uzupełniająca biegłego psychiatry – k. 695, ustne wyjaśnienia, k. 733-734.

Po śmierci matki S. P. przebywał pod opieką K. O., J. O. i E. W.. Dnia 7 maja 2008 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa – Podgórze w Krakowie wydał postanowienie w sprawie o sygn. III Nsm 1031/06/P, na podstawie którego władza rodzicielska R. P. nad powodem została ograniczona poprzez umieszczenie go w rodzinie zastępczej spokrewnionej K. i J. O.. Ojciec powoda i jego rodzina pozostają w konflikcie z rodziną macierzystą powoda. Mimo, iż ojciec powoda nie został pozbawiony władzy rodzicielskiej nad nim, faktycznie miał jedynie okazjonalny kontakt z dzieckiem i nie był dopuszczany do jego spraw. Wszelkie kroki prawne w imieniu powoda podejmowali wyłącznie jego dziadkowie macierzyści występując w charakterze jego przedstawicieli ustawowych.

dowód: zeznania powódki E. W. – 686v, zeznania powódki K. O. – k. 686-686v, zeznania powoda J. O. – k. 685v-686, zeznania powoda S. P. – k. 685v, odpis postanowienia SR dla Krakowa – Podgórze w Krakowie z dnia 7 maja 2008 r. - k. 495, przedsądowe wezwanie do zapłaty wraz z dowodem doręczenia – k. 221-227, pełnomocnictwo – k. 625, opinia RODK – k. 145-157 w aktach sprawy Sądu Rejonowego dla Krakowa – Podgórze w Krakowie, Wydział III Rodzinny, sygn. III Opm 183/08/P

E. O. (1) uzyskiwała dochody z tytułu prowadzenia baru, produkowania wiązanek i robienia tipsów.

Za 2005 r. E. O. (1) zadeklarowała dochód z pozarolniczej działalności gospodarczej w wysokości **7096,37 zł.**

Za 2004 r. E. O. (1) zadeklarowała dochód z pozarolniczej działalności gospodarczej w wysokości **4303,87 zł.**

Za 2003 r. E. O. (1) zadeklarowała dochód z pozarolniczej działalności gospodarczej w wysokości **8318,13 zł.**

Za 2002 r. E. O. (1) zadeklarowała dochód z pozarolniczej działalności gospodarczej w wysokości **5480,12 zł.**

Za 2001 r. E. O. (1) zadeklarowała dochód z pozarolniczej działalności gospodarczej w wysokości **6691,02 zł.**

E. O. (1) utrzymywała syna. Powód wraz z matką mieszkali w jej domu rodzinnymi, wraz z dziadkami i pradziadkami macierzystymi. Ponadto powód otrzymywał alimenty od ojca w kwocie 300 zł miesięcznie. Po śmierci matki powód pozostawał na utrzymaniu dziadków macierzystych, ponadto nadal otrzymywał alimenty w kwocie 300 zł. Rodzina zastępcza uzyskiwała również świadczenie w kwocie 600 zł oraz świadczenia z pomocy społecznej.

dowód: zeznania powódki E. W. – 686v, zeznania powódki K. O. – k. 686-686v, zeznania powoda J. O. – k. 685v-686, zeznania powoda S. P. – k. 685v, odpisy deklaracji podatkowych, k. 744-772.

Pismem z dnia 24 stycznia 2011 r. powód J. O. skierował do (...) (...)i przedsądowe wezwanie do zapłaty zadośćuczynienia, odszkodowania i renty w związku z przedmiotowym zdarzeniem z dnia 2 sierpnia 2006 r. Pismami z dnia 20 kwietnia 2011 r. powodowie K. O., S. P. i E. W. skierowali do (...) (...)i przedsądowe wezwanie do zapłaty zadośćuczynienia, odszkodowania i renty w związku z przedmiotowym zdarzeniem z dnia 2 sierpnia 2006 r. Przedsądowe wezwanie do zapłaty zostały sporządzone i podpisane przez działającego w imieniu powodów radcę prawnego. W imieniu S. P. pełnomocnictwa udzielili będący rodziną zastępczą K. O. i J. O..

dowód: przedsądowe wezwanie do zapłaty wraz z dowodami doręczenia – k. 215-240, odpisy pism Komendy Wojewódzkiej P. (...), k. 262-269; odpisy pełnomocnictw, k. 613, k. 615, k. 619, k. 621, k. 625, 627, k 631

Przedstawiony powyżej stan faktyczny ustalono na podstawie dowodów z dokumentów publicznych – wyroku uniewinniającego Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie i podtrzymującego go wyroku Sądu

Okręgowego w Krakowie, postanowienia o umorzeniu śledztwa i postanowienia o ograniczeniu władzy rodzicielskiej poprzez umieszczenie w rodzinie zastępczej, notatek służbowych, orzeczeń dyscyplinarnych, orzeczeń sądów administracyjnych - które nie były kwestionowane przez strony i stanowiły dowód na okoliczności urzędowo w tych dokumentach stwierdzone.

Sąd oparł się też na dokumentach prywatnych, bowiem i one nie były kwestionowane przez strony. Sąd z urzędu również nie powziął jakichkolwiek wątpliwości co do ich wiarygodności. Dokumenty te stanowią dowód na okoliczność treści oświadczeń woli w nich stwierdzonych.

Ustalając wysokość uszczerbku na zdrowiu powoda S. P. Sąd oparł się na dowodzie z opinii biegłej E. S. (wliczając w to opinię uzupełniającą). Opinii tej Sąd dał wiarę w całości. Biegła wykonała opinię zgodnie z odezwą. Sporządzona opinia, po dodatkowym wyjaśnieniu na rozprawie, jest zrozumiała i nie wykazuje błędów logicznych, zaś biegła w sposób wyczerpujący odpowiedziała na pytania stron podczas ustnych wyjaśnień do opinii. W szczególności przekonują wywody biegłej co do przesłanek ustalonego procentowego uszczerbku na zdrowiu powoda S. P. oraz co do okoliczności, że zaprzestanie systematycznego zażywania przez powoda leków nie wywoływało negatywnych skutków dla zdrowia powoda, uwzględniając zagrożenie przyzwyczajania się organizmu do leków i groźby popadnięcia w lekomanię. W końcu jako uzasadnione należy ocenić zaniechanie przez biegłą ponownego badania powoda S. P. w celu wydania opinii w niniejszej sprawie i oparcie się na badaniu przeprowadzonym przez biegłą w równoległe toczącej się sprawie I C 2418/14, biorąc pod uwagę, że pomiędzy sporządzeniem obu opinii upłynął niedługi okres czasu, a w ocenie biegłej ponowne badanie powoda byłoby dla powoda nadmiernie dolegliwe a w konsekwencji sprzeczne z etyką lekarską.

Nieprzydatne dla ustalenia stanu faktycznego przedmiotowej sprawy okazały się zeznania świadka A. O.. Świadek nie miała żadnej wiedzy na temat stanu zdrowia powoda S. P., natomiast wynikające z zeznań okoliczności dotyczące pozostałych powodów nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia, gdyż roszczenia z nich wywodzone nie podlegały uwzględnieniu z uwagi na skutecznie podniesiony zarzut przedawnienia.

Przy ustalaniu stanu faktycznego Sąd oparł się częściowo na zeznaniach powodów S. P., K. O., J. O. i E. W., tj. w zakresie, w jakim zeznania te były zgodne, spójne i konsekwentne oraz nie popadały w sprzeczność z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, w szczególności co do relacji i więzi łączących powodów ze zmarłą oraz wpływu jej śmierci na sytuację życiową powoda S. P..

Zeznania powodów w zakresie szczegółowych okoliczności dotyczących informowania funkcjonariuszy P. (...) o zagrożeniach ze strony A. B. (1) są wzajemnie sprzeczne. Przykładowo powódka E. W. początkowo zaprzeczyła, by informowała Policję o przedmiotowych zdarzeniach, następnie stwierdziła, że przed śmiercią E. O. (1) sama dzwoniła do funkcjonariuszki P. (...) zajmującej się sprawą i prosiła ją o pomoc, następnie zaniósła telefon E. O. (1), która ponowiła jej prośby. Ostatecznie powódka stwierdziła, że nie pamięta, czy w dniu zdarzenia kontaktowano się z P. (...). E. W. zeznała przy tym, że domyśla się, że z P. (...) kontaktowali się rodzice E. O. (1). J. O. i K. O. jednak nie potwierdzili tych zeznań, wskazując, że z P. (...) kontaktowała się zmarła. Powódka K. O. zeznała z kolei, że ostatni kontakt E. O. (1) z P. (...) odbył się w dniu jej zabójstwa, następnie stwierdziła jednak, że dzwoniło na Policję, ale nie umie powiedzieć, czy było to przed czy po strzelaninie. Powódka twierdziła przy tym, że policjanci nie zrobili nic by pomóc jej córce, jednocześnie podaje, że P. (...) kontaktowała się z E. O. (1) pytając o samochody, którymi poruszał się A. B. (1), a ponadto wezwała ją na przesłuchanie, na którym jednak zmarła się nie stawiała. Natomiast powód J. O. zeznał, że w tygodniu przed zabójstwem z P. (...) kontaktowała się zarówno E. O. (1), jak i E. W. oraz K. O.. Podał również, że w dniu zdarzenia kontaktowano się z P. (...), nie pamięta jednak, kto to robił. Biorąc pod uwagę dramatyczny przebieg zdarzenia z dnia 2 sierpnia 2006 r. nie dziwi fakt takiej rozbieżności zeznań powodów. Wszelako stan taki nakazuje przyjąć, że w oparciu o te zeznania nie sposób wiarygodnie ustalić, ile razy właściwie razy informowano Policję o działaniach A. B. (1), jakie konkretnie informacje funkcjonariuszom przekazywano oraz czy wyrażano skonkretyzowane oczekiwania co do podjęcia przez funkcjonariuszy określonych czynności oraz jaka faktycznie była reakcja funkcjonariuszy P. (...) na te zgłoszenia. Każdy z powodów wskazywał, że do takich kontaktów dochodziło, jednak jako osoby telefonujące podawał innych członków rodziny, nie potwierdzając, by sam takie kontakty inicjował.

Co się zaś tyczy reakcji funkcjonariuszy P. (...) powodowie zaprzeczali, by interesowano się zgłaszaną sprawą. Zeznania te są niespójne w tym zakresie z dokumentacją w postaci pisma z dnia 27 lipca 2006 r., zadań doraźnych z dnia 31 lipca 2006 r. pisma z dnia 2 sierpnia 2006 r. K. G. i pisma R. R. z dnia 2 sierpnia 2006 r. W konsekwencji okoliczności dotyczące kontaktów E. O. (1) z P. (...) w okresie bezpośrednio poprzedzającym śmierci E. O. (1) ustalono w pierwszej kolejności w oparciu o dokumenty zawarte w aktach akt V Ds. 21/09/S Prokuratury Okręgowej w Kielcach, z tym zastrzeżeniem, że nie czyniono ustaleń faktycznych w oparciu o zeznania i wyjaśnienia złożone w tych sprawach (k. 60-63, 64-68, 69-71, 156-168, 171-173, k. 181-183, 184-187, 192-193, 189-200, 420, 469-471, 473-479 akt V Ds. 21/09/S Prokuratury Okręgowej w Kielcach) oraz zapiski i sprawozdania z czynności sporządzone w sprawie V Ds. 21/09/S Prokuratury Okręgowej w Kielcach, gdyż naruszałoby to obowiązującą w procedurze cywilnej zasadę bezpośredniości, lecz jedynie w oparciu o dokumenty w postaci zapisków i pism wytworzonych w okresie od 26 lipca 2006 r. do 2 sierpnia 2006 r.

Sąd nie dał wiary zeznaniom J. O. i K. O. dotyczącym zarobków osiągniętych przez E. O. (1). Również w tym zakresie cechowały się one brakiem spójności i konsekwencji. Powód J. O. podał, że dochody E. O. (1) wynosiły 600 zł, następnie stwierdzając, że z całej działalności osiągała dochody w kwocie 1500-2000 zł. Z kolei powódka K. O. wskazała, że E. O. (1) osiągała dochody w kwocie 5000-8000 zł miesięcznie. W oparciu o takie zeznania nie sposób było ustalić faktycznej wysokości zarobków E. O. (1). Zarobki te nie były też udokumentowane bądź wykazane w jakikolwiek inny sposób, zważywszy na fakt, iż zeznania S. P. i E. W. okazały się nieprzydatne do ustalenia tej okoliczności, nie posiadali oni bowiem wiedzy na ten temat.

W konsekwencji jako wiarygodną postawę ustalenia wysokości dochodów faktycznie uzyskiwanych przez E. O. (1) przyjęte zostały dokumenty w postaci deklaracji podatkowych składanych przez E. O. (1). Dowód z tych dokumentów należy ocenić jako wiarygodny, jako pochodzący od samej E. O. (1), która musiała posiadać najlepszą wiedzę co do tego, jakie faktycznie dochody uzyskuje i w konsekwencji deklaruje do opodatkowania.

Ponadto, zeznania powodów nie mogły posłużyć za podstawę ustaleń dotyczących potrzeb i kosztów utrzymania S. P.. Powodowie nie tylko nie potrafili podać kwot wydatkowanych na potrzeby S. P. - nie wskazali oni nawet, jakie konkretnie potrzeby ma powód. W szczególności powódka K. O. wskazała wprawdzie, że koszt wizyty u lekarza psychiatry A. O. wynosi 70 zł, jednakże nie potrafiła wskazać, jaka jest częstotliwość tych wizyt (rozprawa z dnia 14 listopada 2016 r. czas rozprawy: 00:33.14 i nast.), a wypowiedź dotycząca dwóch wizyt w miesiącu stanowiła jedynie przypuszczenie zeznającej („Ale myślę, że tak dwa razy w miesiącu na pewno jest...”). Ponadto wskazała w zeznaniach całość wydatków na leki w kwocie 70-100 zł. miesięcznie, jednakże wskazując, że wchodzi w to również leki przeciwalergiczne, a zatem leki dotyczące schorzenia, które nie pozostaje w związku przyczynowym ze śmiercią E. O. (1). Zeznania powodów ocenić należy jako nieprecyzyjne i ogólnikowe, a przez to w bardzo niskim stopniu wiarygodne. Natomiast powodowie mieli obiektywną możliwość wykazania tych kosztów przedkładając dowody zakupu leków i rachunki za koszty wizyt lekarskich. W tym kontekście ograniczenie materiału dowodowego wyłącznie do subsydiarnego dowodu z przesłuchania stron powoduje, że okoliczności te nie mogą być ocenione jako udowodnione. Powoływanie się na uregulowanie zawarte w art. 322 k.p.c. nie mogło sanować powyższych braków materiału dowodowego. Ustalenie wysokości odszkodowania na podstawie tego przepisu jest bowiem dopuszczalne dopiero w sytuacji gdy ściśle udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione, zaś taki stan rzeczy w odniesieniu roszczenia odszkodowawczego zgłoszonego w niniejszej sprawie nie zachodził.

Oddalono wnioski dowodowe o przesłuchanie stron i opinie biegłych psychiatry i ortopedy w zakresie dotyczącym okoliczności mających stanowić podstawę roszczeń powodów K. O., E. W. i J. O., albowiem przeprowadzenie tych dowodów ocenić należało jako zbędne, gdyż roszczenia te podlegały oddaleniu z uwagi na upływ terminu przedawnienia i tych roszczeń i złożony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 417 § 1 k.c., za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

W przedmiotowej sprawie powodowie wskazali na dwa zdarzenia, które w ich ocenie doprowadziły do szkody i krzywdy, a za które na podstawie powołanego wyżej przepisu ponosi odpowiedzialność strona pozwana – Skarb Państwa działający przez (...) w K.. Pierwszym z nich było wydanie pozwolenia na broń A. B. (1), drugim – zaniechanie podjęcia czynności, które mogły usunąć stan zagrożenia wywołany zachowaniem A. B. (1) polegającym na kierowaniu gróźb karalnych pod adresem E. O. (1), w tym odebranie mu broni palnej.

W przypadku pierwszego zdarzenia, tj. wydania pozwolenia na broń A. B. (1), należy wskazać, że bezsporne było, iż decyzja ta nie została wzruszona ani na właściwej drodze uznana za wydaną z naruszeniem prawa. W sprawie brak jest zatem niezbędnego prejudykatu, wobec czego decyzja ta korzysta z domniemania zgodności z prawem i nie może być rozpatrywana w kategoriach zdarzenia uzasadniającego odpowiedzialność deliktową Skarbu Państwa (por. wyrok SN z dnia 30 stycznia 2015 r., sygn. III CSK 132/14, OSNC 2016/B/31).

Co się zaś tyczy drugiego zdarzenia, tj. zaniechań, które mieli dopuścić się funkcjonariusze P. (...) po otrzymaniu zawiadomienia o groźbach karalnych, w tym użycia broni, kierowanych przez A. B. (1) pod adresem E. O. (1) i jej rodziny, to bez wątpienia podlega ono kwalifikacji na podstawie art. 417 § 1 k.c. Funkcjonariusze strony pozwanej dopuścili się zaniechania obowiązków wynikających z art. 1 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o P. (...), zgodnie z którym jednym z podstawowych zadań P. (...) jest ochrona życia i zdrowia ludzi oraz ochrona mienia przez bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra. P. (...) po zawiadomieniu jej przez E. O. (1) o kierowaniu wobec niej i jej rodziny gróźb karalnych podjęła rutynowe czynności, co było tym bardziej niezrozumiałe, że zgłaszająca informowała funkcjonariuszy, że A. B. (1) grozi jej bronią palną. W szczególności P. (...) nie objęła ochroną i obserwacją miejsca zamieszkania E. O. (1). Ponadto nie podjęto prób zatrzymania A. B. (1) w okolicach miejsca zamieszkania E. O. (1), mimo że zmarła informowała, że A. B. (1) pojawia się tam regularnie.

Z opisanymi wyżej zaniechaniami funkcjonariuszy strony pozwanej, które ocenić należy jako obiektywnie niezgodnie z prawem (co nie jest jednak równoznaczne z zakwalifikowaniem ich jako przestępstw), a to z wyżej cytowanym art. 1 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o P. (...), pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym śmierć E. O. (1) (art. 361 § 1 k.c.). Gdyby bowiem funkcjonariusze P. (...) po zawiadomieniu jej o zagrożeniu stwarzanym przez posługującego się bronią A. B. (1) podjęli prawidłowe działania, to z wysokim prawdopodobieństwem nie doszłoby do zabójstwa E. O. (1).

Z uwagi na powyższe należy uznać, że strona powodowa – Skarb Państwa działający przez (...) w K. – co do zasady ponosi odpowiedzialność za szkody i krzywdy powodów wynikłe ze śmierci E. O. (1) na podstawie art. 417 § 1 k.c., bowiem zdarzenie to pozostawało w adekwatnym związku przyczynowym z czynem niedozwolonym pozwanej, mającym postać zaniechania.

Powód S. P. domagał się w niniejszej sprawie zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych, naruszenia za wywołanie rozstroju zdrowia oraz renty.

Możliwość przyznania zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią osoby najbliższej przewiduje obecnie obowiązujący art. 446 par. 4 k.c. który wszedł w życie z dniem 3 sierpnia 2008 r. Śmierć matki powoda miała miejsce w dniu 2 sierpnia 2006 r. a zatem jeszcze przed wejściem ustawy, którą wprowadzono art. 446 par. 4 k.c. W konsekwencji przepis ten nie może znaleźć zastosowania do oceny prawnej żądania powódki. Tym niemniej najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. (uchwała SN z dnia 22 października 2010 r. III CZP 76/10, Biul. SN z 2010 r. Nr 10, poz. 11) i sąd rozpoznający niniejszą sprawę pogląd ten podziela. Zgodnie z art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego

żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Katalog dóbr osobistych określony w art. 23 k.c. ma bowiem charakter otwarty a ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c. objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane jako pewne wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym są uznawane za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. Do katalogu dóbr osobistych należy np. prawo do intymności i prywatności, pięć człowieka, prawo do planowania rodziny, tradycja rodzinna, pamięć o osobie zmarłej. Trudno byłoby znaleźć argumenty sprzeciwiające się zaliczeniu do tego katalogu także więzi rodzinnych. Więzy te stanowią fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny i podlegają ochronie prawnej. Nie ma zatem przeszkód do uznania, że szczególna więź emocjonalna między członkami rodziny pozostaje pod ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c. (por. uzasadnienie wyżej powołanej uchwały SN z dnia 22 października 2010 r.). Wskutek śmierci matki właśnie to dobro osobiste powoda w postaci więzi rodzinnej pomiędzy powodem a zmarłą zostało naruszone.

Pokrzywdzonemu przysługują roszczenia o ochronę dóbr osobistych w każdym wypadku, gdy naruszenie dobra osobistego miało charakter obiektywnie bezprawny (art. 24 k.c.). Przesłanką dochodzenia tej ochrony w postaci zadośćuczynienia jest jednak również zawinienie sprawcy naruszenia. Wprawdzie nie wynika z literalnego brzmienia art. 448 k.c., ale co wywieść należy z umiejscowienia tego przepisu w rozdziale regulującym odpowiedzialność za czyny niedozwolone, która to odpowiedzialność co do zasady jest oparta na zasadzie winy (wyrok SN z dnia 12 grudnia 2002 r., V CKN 1581/2000, OSNC 2004, nr 4, poz. 53; wyrok SN z dnia 1 kwietnia 2004 r., II CK 115/2003, niepubl.; wyrok SN z dnia 16 września 2004 r., IV CK 707/2003, niepubl.; wyrok SN z dnia 15 czerwca 2005 r., IV CK 805/2004, niepubl.; wyrok SN z dnia 28 września 2005 r., I CK 256/2005, niepubl.; wyrok SN z dnia 19 stycznia 2007 r., III CSK 358/2006, niepubl.; wyrok SN z dnia 24 stycznia 2008 r., I CSK 319/2007, niepubl.). Odmiennie jednak przedstawia się sytuacja jeżeli chodzi o odpowiedzialność Skarbu Państwa za naruszenie dóbr osobistych na podstawie art. 448 k.c., gdyż do przyjęcia odpowiedzialności Skarbu Państwa za naruszenie dóbr osobistych nie jest wymagana wina funkcjonariusza państwowego (por. Uchwałę Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 18 października 2011 r., III CZP 25/11, OSNC 2012 nr 2, poz. 15, wyrok SN z dnia 18 kwietnia 2013 r. III CSK 232/12, OSNC Zb. dodatk. 2014 Nr B, poz. 22, wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 20 marca 2015 r., II CSK 218/14, publ. Legalis, wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 6 kwietnia 2016 r., IV CSK 465/15, publ. Legalis).

Przechodząc do oceny zasadności roszczeń S. P. należy wskazać, iż celem zadośćuczynienia przyznanego na podstawie art. 448 k.c. jest kompensacja doznanego krzywdy, a więc złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej, a zatem zerwaniem więzi rodzinnych z nią i pomoc pokrzywdzonemu w dostosowaniu się do zmienionej w związku z tym sytuacji. Określając kwotę zadośćuczynienia należy uwzględnić przede wszystkim wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rolę w rodzinie pełnioną przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości i ją zaakceptować, wiek pokrzywdzonego, pozbawienie osobistych starań rodziców o utrzymanie i wychowanie dziecka, poczucie sieroctwa, niższej wartości wobec rówieśników, zachwianie poczucia bezpieczeństwa, pogorszenie ogólnej sytuacji życiowej dziecka (por. wyrok SN z dnia 3 czerwca 2011 r., sygn. III CSK 279/10).

Przy ocenie wysokości zadośćuczynienia należy oderwać się od statusu materialnego pokrzywdzonego, ale wyrażając jego wysokość w pieniądzu można odwołać się do stopy życiowej społeczeństwa, która pośrednio może rzutować na umiarkowany wymiar zadośćuczynienia, bez względu na status społeczny i materialny pokrzywdzonego. Przesłanka "przeciętnej stopy życiowej" społeczeństwa ma charakter uzupełniający i ogranicza wysokość zadośćuczynienia tak, by jego przyznanie nie prowadziło do wzbogacenia osoby uprawnionej, nie może jednak pozbawiać zadośćuczynienia jego zasadniczej funkcji kompensacyjnej i eliminować innych czynników kształtujących jego rozmiar (por. wyrok SN z 12 września 2002 r., IV CKN 1266/00).

Według kryteriów obiektywnych, krzywda wywołana śmiercią matki jest jedną z najbardziej dotkliwych z uwagi na rodzaj i siłę więzów rodzinnych oraz rolę pełnioną przez nią w rodzinie. W rozpoznawanej sprawie krzywda powoda jest tym bardziej dotkliwa, że był on bardzo mocno związany z matką, ponieważ to ona sprawowała nad nim

bieżącą pieczę, a kontakty z ojcem miały jedynie sporadyczny charakter. Ponadto, śmierć matki powoda nastąpiła nagle i nieoczekiwanie, w tragicznym zdarzeniu, którego powód był świadkiem. Bez wątpienia bycie świadkiem nagłej śmierci własnej matki byłoby olbrzymim obciążeniem psychicznym dla dojrzałego człowieka. Powód w dacie zdarzenia miał natomiast zaledwie 12 lat. Biorąc pod uwagę te okoliczności oraz z drugiej strony ogólny poziom życia społeczeństwa, Sąd uznał, że odpowiednim zadośćuczynieniem za krzywdę powoda będzie kwota 150.000 zł. Kwota ta w realiach niniejszej sprawy nie może być żadną miarą zakwalifikowana jako wygórowana, biorąc pod uwagę wyżej wskazany charakter naruszonych dóbr powoda, drastyczne okoliczności zdarzenia oraz nieodwracalność i długotrwałość skutków zdarzenia. Żądanie zadośćuczynienia nie mogło natomiast podlegać uwzględnieniu w dalej idącym zakresie. Uwzględnić bowiem należy, że wskutek tego samego zdarzenia – śmierci matki – doszło również do powstania realnego uszczerbku na zdrowiu psychicznym powoda, z którego to tytułu dochodzone jest osobne zadośćuczynienie. Znaczny zakres dolegliwości odczuwanych przez powoda wskutek naruszenia dóbr osobistych jest tożsamy z dolegliwościami, które składają się na uszczerbek na zdrowiu psychicznym powoda. W tym stanie rzeczy wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych musi podlegać zmiarkowaniu, przy uwzględnieniu faktu, że z tytułu części odczuwanych przez powoda dolegliwości powód otrzymuje również kolejne, osobne zadośćuczynienie. Przemawia to za ograniczeniem należnego powodowi zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych do kwoty 150.000 zł.

Powód domagał się również zasądzenia zadośćuczynienia w kwocie 80.000 zł za wywołanie rozstroju zdrowia. Podstawą prawną roszczenia jest w tym zakresie art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c., zgodnie z którym w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Podobnie jak w wypadku omawianego wyżej zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych, również i to zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny i celem jego przyznania jest złagodzenie doznawanych w wyniku rozstroju zdrowia cierpień. Wysokość zadośćuczynienia musi zatem przedstawiać pewną ekonomicznie odczuwalną wartość. Wysokość ta jednak nie może być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, a więc powinna być utrzymana w rozsądnych granicach. Wysokość zadośćuczynienia powinna być utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (por. wyrok SN z dnia 15 lutego 2006 r., IV CK 384/05).

Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że w wyniku udziału w zdarzeniu, w którym zginęła jego matka, powód S. P. doznał rozstroju zdrowia psychicznego. Pierwotnie uszczerbek ten sięgał ok. 80%, aktualnie wynosi ok. 40%. Jak wynika z opinii biegłego psychiatry, w życiu dorosłym powód funkcjonuje znacznie gorzej od swoich rówieśników. Obraz kliniczny i aktualny sposób funkcjonowania powoda odpowiadają rozpoznaniu niekorzystnej zmiany osobowości w przebiegu zespołu stresu pourazowego. Biegły oszacował, że fakt bycia świadkiem morderstwa matki przyczynił się w ok. 2/3 do powstałego uszczerbku na zdrowiu.

Uwzględniając wysoki stopień uszczerbku na zdrowiu powoda i młody wiek, w którym powód go doznał, Sąd uznał, że stosownym zadośćuczynieniem będzie żądana przez powoda kwota 80.000 zł. Należy zauważyć, że przedmiotowe zdarzenie odcisnęło piętno na całym życiu powoda. Powód wymaga długotrwałej psychoterapii, przy czym nie istnieje jakakolwiek gwarancja, że stan jego zdrowia psychicznego kiedykolwiek zbliży się do normy, na co wskazuje fakt, iż powód od ponad 10 lat pozostaje pod opieką specjalistów, a mimo to jego problemy psychiczne nie ustąpiły, a wręcz przeciwnie – utrwaliły się. Śmierć matki i jej tragiczne okoliczności sprawiły, że powód ze zdrowego i prawidłowo rozwijającego chłopca przekształcił się w osobę wymagającą stałej opieki psychologicznej, cierpiącą na zaburzenia osobowości i podlegającą farmakoterapii.

Sąd oddalił natomiast powództwo S. P. o zasądzenie na jego rzecz renty na podstawie art. 446 § 2 k.c. Powód nie wykazał zwiększenia się jego potrzeb wskutek zdarzenia, z które ponosi odpowiedzialność strona pozwana. Z ustalonego stanu faktycznego wynika bowiem, że powód leczył się w przeszłości w (...) Ośrodku (...), z którym to leczeniem nie wiązała się jednakże żadna odpłatność. Obecnie powód leczy się u lekarza psychiatry A. O.. Jednakże dowód z przesłuchania powódki nie mógł – z przyczyn wskazanych przy ocenie dowodów – stanowić dostatecznego dowodu na okoliczność faktycznej miesięcznej wysokości odpłatności tego leczenia, ani nie została również wykazana częstotliwość wizyt powoda u tego lekarza. Nie zostało nadto wykazane jakie konkretnie leki powód zażywa, ani

jaki jest koszt nabycia leków. Natomiast powoływane w pozwie wydatki na koszty dojazdów, wyżywienia, pomoce naukowe, kieszonkowe, wizyty stomatologiczne, odzież, obuwie i siłownię, wypoczynek letni, prywatne lekcje nie stanowią wydatków, które powstały wskutek śmierci matki powoda, lecz stanowią normalne koszty utrzymania powoda, które nie pozostają z tym zdarzeniem w żadnym związku. Wysokość tych wydatków zresztą również nie została przez powoda udowodniona. Uwzględnić przy tym należy, że wprawdzie na zmarłej ciążył względem powoda obowiązek alimentacyjny i co do zasady jej śmierć może skutkować powstaniem po stronie powoda roszczenia o rentę. Wszelako wysokość renty winna nastąpić z uwzględnieniem możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego. Z ustalonego stanu faktycznego wynika natomiast, że w ostatnim roku przed śmiercią zmarła deklarowała dochód w wysokości 7096,37 zł. rocznie (tj. niecałe 600 zł. miesięcznie). Dochody te, wraz z dochodami pozostałych członków rodziny stanowiły – wraz z alimentami świadczonymi przez ojca powoda - podstawę utrzymania między innymi powoda. Wskutek śmierci matki powoda nastąpiła utrata dochodu w takiej właśnie wysokości. Wszelako w związku z umieszczeniem powoda w rodzinie zastępczej dziadków powoda, na utrzymanie powoda zaczęło być wypłacane świadczenie w kwocie 600 zł., a zatem w wysokości, która jest nawet nieco wyższa aniżeli wykazane dochody miesięcznie E. O. (1). W tym stanie rzeczy ocenić należy, że powód nie może domagać się skutecznie zapłaty renty z powołaniem się na wielkość kosztów jego utrzymania, albowiem wysokość dochodów, jakie uzyskiwała matka powoda, z których tylko część mogła być przeznaczana na utrzymanie powoda, była nawet niższa od świadczenia, jakie otrzymuje na utrzymanie powoda rodzina zastępcza powoda.

Strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczeń powoda. Zarzut ten należy ocenić jednak jako nieskuteczny. Zgodnie z art. 442¹ § 1 i 3 k.c., znajdującym zastosowanie w sprawie, roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat 3 od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia, a ponadto w razie wyrządzenia szkody na osobie, przedawnienie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat 3 od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Niezasadne jest twierdzenie powoda, jakoby roszczenia ulegały przedawnieniu w terminie określonym w art. 442¹ § 2 k.c. Nie ma podstaw do przyjęcia, że krzywda powoda wynikała z przestępstwa, które może być przypisane stronie pozwanej lub jej funkcjonariuszowi. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, L. S. i J. P., tj. osoby odpowiedzialne za wydanie pozwolenia na broń A. B. (1), zostali uniewinnieni od zarzutów postawionych im w związku z tym w sprawie karnej. Z kolei w stosunku do drugiego ze zdarzeń, tj. zaniechania objęcia zmarłej należytą ochroną przez Policję, Prokuratura Okręgowa w Kielcach przeprowadziła śledztwo, jednak zostało ono umorzone z uwagi na brak realizacji znamion czynu z art. 231 § 1 k.k. W ocenie Sądu – z przyczyn szczegółowo wskazanych poniżej, przy ocenie zarzutu przedawnienia dotyczącego roszczeń powodów K. O., E. O. (1) i J. O. - powodowie nie wykazali przeciwnych wniosków co do odpowiedzialności funkcjonariuszy strony pozwanej, niż te wynikające z powołanych wyżej rozstrzygnięć. Nie udowodnili, że funkcjonariusze P. (...) dopuścili się powoływanych przez powodów (k. 419 i nast.) przestępstw z art. 231 i art. 160 § 1 k.k. Odpowiedzialność strony pozwanej jest zatem odpowiedzialnością za własny czyn niedozwolony, mający postać zaniechania, który jednak nie może być zakwalifikowany jako przestępstwo i podlega przedawnieniu w terminach wskazanych w art. 442¹ § 1, 3 i 4 k.c.

Z kolei na podstawie art. 442¹ § 4 k.c. przedawnienie roszczeń osoby małoletniej o naprawienie szkody na osobie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat 2 od uzyskania przez nią pełnoletności.

Roszczenie o zadośćuczynienie z tytułu uszczerbku na zdrowiu podlega uregulowaniu zawartemu w art. 442⁽¹⁾ § 4 k.c. Powód S. P. osiągnął pełnoletność z dniem 4 czerwca 2014 r. Bieg terminu przedawnienia tego roszczenia rozpoczął się w momencie, gdy o śmierci E. W. dowiedział się ojciec powoda, a o fakcie tym R. P. dowiedział się najpóźniej z chwila złożenia pisma z dnia 19 października 2006 r. w sprawie III Nsm 1031/06/P (k. 25). Termin ten wynosił zgodnie art. 442⁽¹⁾ § 1 k.c. trzy lata, a zatem upływałby najpóźniej z dniem 19 października 2009 r. Wszelako zgodnie z art. 442⁽¹⁾ § 4 k.c. termin ten nie mógł się skończyć przed upływem dwóch lat od uzyskania przez powoda pełnoletności. Zatem ocenić należy, że upływałby z dniem 4 czerwca 2014 r. Z kolei roszczenie o zadośćuczynienie z tytułu naruszenia dóbr osobistych nie jest roszczeniem z tytułu naprawienia szkody na osobie, a zatem nie podlega uregulowaniu z art. 442⁽¹⁾ § 4 k.c. a zatem – wobec faktu, że ojciec powoda wiedział się o szkodzie i okolicznościach mogących uzasadniać

odpowiedzialność strony pozwanej najpóźniej w dniu 19 października 2006 r. – upływały z dniem 19 października 2009 r.

Wszelako w realiach niniejszej sprawy ocenić należy, że podniesienie przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia w stosunku do roszczeń S. P. stanowi nadużycie prawa. Należy zauważyć, iż osoby faktycznie reprezentujące powoda w okresie jego małoletniości nie posiadały do tego kompetencji, zaś uprawniony do tego przedstawiciel ustawowy powoda, ojciec R. P., miał z nim jedynie sporadyczny kontakt i nie był dopuszczany do prowadzenia jego spraw ze względu na konflikt z dziadkami macierzystymi powoda, sprawującymi funkcję jego rodziny zastępczej. Z kolei uwzględnić należy, że po osiągnięciu pełnoletniości powód nadal nie radził sobie z problemami psychicznymi będącymi konsekwencją tragicznych przeżyć z dzieciństwa i - jak wynika z opinii biegłego psychiatry - funkcjonuje znacznie gorzej niż jego rówieśnicy. Powód nie osiągnął tym samym odpowiedniego poziomu dojrzałości życiowej. Ponadto, jego zeznania ujawniają niewielką orientację we własnych sprawach (przykładowo powód nie był w stanie podać, jakie są przeciętne koszty i źródła jego utrzymania) i scedowanie ich prowadzenia na dziadków macierzystych. Z uwagi na powyższe należy uznać, iż podniesienie przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia w stosunku do roszczeń S. P. stanowi nadużycie prawa, gdyż upływ terminu przedawnienia jest skutkiem specyficznej sytuacji rodzinnej i zdrowotnej powoda, do której powstania przyczyniły się osoby, za które strona pozwana ponosi odpowiedzialność.

Mając powyższe na uwadze na zasądzeniu od strony pozwanej na rzecz powoda S. P. podlegała kwota 230 000 zł., którą zasądzono w pkt I na podstawie wyżej powołanych przepisów.

Podstawę prawną orzeczenia o odsetkach stanowił art. 481 § 1 k.c., który przewiduje prawo wierzyciela do żądania ich w sytuacji, kiedy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego. Sąd uwzględnił żądanie pozwu jedynie w części i zasądził odsetki od dnia 10 lutego 2015 r., tj. od dnia następującego po dniu doręczenia pozwu stronie pozwanej (k. 246). Powód domagał się zasądzenia odsetek od dnia 22 kwietnia 2011 r., tj. od dnia skierowania do strony pozwanej przedsądowego wezwania do zapłaty (k. 221). Należy zauważyć, że wezwanie to zostało dokonane przez pełnomocnika działającego na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej, a zatem osób, które nie były uprawnione do reprezentowania powoda w tej sprawie. Wezwanie to nie było zatem skutecznym wezwaniem do zapłaty dokonanym w imieniu powoda. Z uwagi na powyższe pierwszym skutecznym wezwaniem do zapłaty było doręczenie stronie pozwanej pozwu w przedmiotowej sprawie, co nastąpiło w dniu 9 lutego 2015 r.

W dalej idącym zakresie powództwo powoda S. P. podlegało oddaleniu jako bezzasadne, o czym orzeczono w pkt II sentencji.

Powodowie K. O. i J. O. domagali się zasądzenia rent w kwotach po 600 zł. z tytułu znacznego pogorszenia się sytuacji życiowej po śmierci E. O. (1). Zgodnie z art. 446 § 2 k.c. osoba, względem której ciążył na zmarłym ustawowy obowiązek alimentacyjny, może żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody renty obliczonej stosownie do potrzeb poszkodowanego oraz do możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego przez czas prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego. Takiej samej renty mogą żądać inne osoby bliskie, którym zmarły dobrowolnie i stale dostarczał środków utrzymania, jeżeli z okoliczności wynika, że wymagają tego zasady współżycia społecznego. Zmarła E. O. (1), jako córka powodów K. O. i J. O., należała zgodnie z art. 128 k.r.o. do kręgu osób, które w razie popadnięcia powodów w niedostatek mogłyby być obowiązane do dostarczania im środków utrzymania. Wszelako należy wskazać, że w powodowie nie wykazali, aby mogli żądać od E. O. (1) świadczeń alimentacyjnych na ich rzecz. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że w okresie bezpośrednio przed śmiercią E. O. (1) jej dochody wynosiły niecałe 600 zł. miesięcznie. Z dochodów tych E. O. (1) w pierwszej kolejności musiała utrzymać siebie i małoletniego syna. W tym stanie rzeczy nie można uznać, że powodowie K. O. i J. O. mogliby żądać od E. O. (1) świadczeń alimentacyjnych, albowiem uzyskiwane przez E. O. (1) dochody trudno ocenić jako wystarczające na pokrycie potrzeb jej i jej małoletniego syna, wobec którego była obowiązana do alimentacji w pierwszej kolejności. W tym stanie rzeczy, skoro powodowie nie mogliby żądać od E. O. (1) świadczeń alimentacyjnych, to obecnie nie mogą domagać się skutecznie od strony pozwanej wypłaty rent z tytułu śmierci E. O. (1).

Powodowie K. O., J. O. i E. W. domagali się nadto zadośćuczynień za naruszenie dóbr osobistych wskutek śmierci E. O. (1). K. O. i E. W. domagały się nadto zadośćuczynienia za uszczerbek na zdrowiu psychicznym wynikły ze śmierci E. O. (1) a J. O. domagał się zadośćuczynienia za uszczerbek na zdrowiu wynikły z faktu postrzelenia go przez A. B. (1). K. O. i J. O. domagali się odszkodowań za pogorszenie się ich sytuacji życiowej wskutek śmierci E. O. (1). W zakresie tych wszystkich roszczeń jako zasadny należy ocenić zarzut przedawnienia podniesiony przez stronę pozwaną. Nie budzi wątpliwości, iż K. O., J. O. i E. W. dowiedzieli się o szkodzie w dniu 2 sierpnia 2006 r., a zatem w dniu, w którym A. B. (1) zamordował E. O. (1). Z kolei o osobie obowiązanej do naprawienia szkody K. O. i E. W. wiedziały niewątpliwie najpóźniej w dniu 20 kwietnia 2011 r., kiedy to skierowały do (...) Komendanta Wojewódzkiego Policji przedsądowe wezwania do zapłaty zadośćuczynienia, odszkodowania i renty w związku z przedmiotowym zdarzeniem, zaś J. O. w dniu 24 stycznia 2011 r. kiedy to skierował analogiczne wezwanie. Zatem roszczenia powodów K. O. E. W. przedawniły się zgodnie z art. 442¹ § 1 k.c. najpóźniej z dniem 21 kwietnia 2014 r. a roszczenia J. O. najpóźniej z dniem 24 stycznia 2014 r.

Niezasadne są przy tym twierdzenia powodów, jakoby ich roszczenia ulegały przedawnieniu w terminie określonym w art. 442¹ § 2 k.c. Odpowiedzialność strony pozwanej jest odpowiedzialnością za czyn niedozwolony funkcjonariuszy państwowych, mający postać zaniechania, który jednak nie może być zakwalifikowany jako przestępstwo i podlega przedawnieniu w terminach wskazanych w art. 442¹ § 1, 3 i 4 k.c. Nie ma bowiem podstaw do przyjęcia, że krzywda powodów wynikała z przestępstwa, które może być przypisane osobom, za które odpowiedzialność ponosi strona pozwana. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, L. S. i J. P., tj. osoby odpowiedzialne za wydanie pozwolenia na broń A. B. (1), zostali uniewinnieni od zarzutów postawionych im w związku z tym w sprawie karnej. Z kolei w stosunku do drugiego ze zdarzeń, tj. zaniechania objęcia zmarłej należytą ochroną przez Policję, Prokuratura Okręgowa w Kielcach przeprowadziła śledztwo, jednak zostało ono umorzone z uwagi na brak realizacji znamion czynu z art. 231 § 1 k.k. Powodowie nie wykazali przeciwnych wniosków co do odpowiedzialności funkcjonariuszy strony pozwanej, niż te wynikające z powołanych wyżej rozstrzygnięć. Nie udowodnili aby funkcjonariusze P. (...) dopuścili się zarzucanych im przez powodów czynów z art. 231 i art. 160 § 1 k.k. Dopuszczalnym jest wprawdzie ustalanie jako przesłanki rozstrzygnięcia w sprawie cywilnej przestępnego charakteru czynu wyrządzającego szkodę lub krzywdę. Wszelako w takiej sytuacji na dochodzącym odszkodowania i zadośćuczynienia ciąży ciężar wykazania wszystkich przedmiotowych i podmiotowych znamion przestępstwa w stopniu dostatecznym do obalenia ogólnie obowiązującego w systemie prawnym domniemania niewinności. W szczególności muszą zostać wykazane skonkretyzowane bezprawne, karalne i karygodne zachowania (działania lub zaniechania) skonkretyzowanych osób fizycznych, oraz wina tych osób. Takiego dowodu powodowie w niniejszej sprawie nie przeprowadzili. Nie został wykazany przez powodów fakt, jakoby „oficer prowadzący A. B. (1)” skontaktował się z A. B. (1) i poinformował go o złożonym zawiadomieniu. Powodowie nie wskazali chociażby, którzy imiennie funkcjonariusze mieli się przestępstwa dopuścić. Istotnym jest natomiast fakt, że powodowie, pomimo ciężącego na nich w tym zakresie ciężaru dowodu, zaniechali powołania jako świadków funkcjonariuszy P. (...), którzy podejmowali czynności w związku ze zgłoszeniem E. O. (1). Natomiast dopiero przesłuchanie tych osób mogłoby pozwolić na poczynienie miarodajnych w niniejszej sprawie ustaleń faktycznych, tym bardziej, że w dokumentach w sprawie VI Ds. 21/09/S, w szczególności w notatce służbowej K. G. (k. 144 i nast. tych akt), zawarte są stwierdzenia dotyczące obciążenia funkcjonariuszy P. (...) zadaniami w tak znacznym wymiarze, które budzą wątpliwości co najmniej co do możliwości przypisania funkcjonariuszom winy. Natomiast treść zapisków sporządzanych na bieżąco przez funkcjonariuszy w okresie od 26 lipca 2006 r. do 2 sierpnia 2006 r. budzi wątpliwości, czy zgłoszenia kierowane na Policję przez E. O. (1) i jej zachowanie rzeczywiście dostatecznie ujawniało wobec funkcjonariuszy powagę zagrożenia. Uwzględnić przy tym należy, że dodatkowo przeciwko kwalifikacji zachowań funkcjonariuszy państwowych jako przestępstwa silnie przemawia okoliczność, że Prokuratura prowadziła w tym przedmiocie postępowanie przygotowawcze VI Ds. 21/09/S, które zakończyło się umorzeniem postępowania, z uwagi na stwierdzenie, że czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego. Niedostateczność przedstawionego przez powodów materiału dowodowego nie pozwala zatem na przyjęcie, że śmierć E. O. (1) nastąpiła wskutek przestępstw, których mieli się dopuścić funkcjonariusze P. (...). Okoliczność natomiast, że powodowie byli w sprawie reprezentowani przez

pełnomocnika w osobie adwokata, powoduje, że nie znalazł sąd podstaw do prowadzenia w tym zakresie postępowania dowodowego z urzędu.

Brak jest w końcu podstaw do oceny, że podniesienie przez stronę ozwaną zarzut przedawnienia stanowi nadużycie przysługującego jej prawa podmiotowego. Powodowie K. O., J. O. i E. W. są osobami, dorosłymi, dojrzałymi i samodzielnymi życiowo. Korzystali z usług profesjonalnego pełnomocnika, w szczególności pełnomocnik taki sformułował wezwania do zapłaty z kwietnia 2011 r. Powodowie nie wykazali, by w ich przypadku wystąpiły jakiegokolwiek nadzwyczajne okoliczności, które uniemożliwiłyby im dochodzenia swych roszczeń. Przeciwnie, powódka E. W. skutecznie realizowała swe prawa na drodze sądowej w sprawie I C 791/11/P w latach 2011-2014, domagając się zasądzenia od strony pozwanej renty i zwrotu kosztów pogrzebu E. O. (1). Powodowie nie wskazali żadnych konkretnych okoliczności, które miały im uniemożliwić lub choćby utrudniać wytoczenie powództwa w terminie 3 lat liczonym od dnia sformułowania wezwań do zapłaty skierowanych do strony pozwanej w styczniu i kwietniu 2011 r. W tym stanie rzeczy podniesiony przez powodów zarzut naruszenia przez stronę pozwaną art. 5 k.c. należało uznać za nieusprawiedliwiony.

W konsekwencji strona pozwana w zakresie powyższych roszczeń skorzystała skutecznie z zarzutu przedawnienia może, zgodnie z art. 117 § 2 k.c., uchylić się od zaspokojenia tych roszczeń.

Mając powyższe na uwadze żądania powodów K. O., E. W. i J. O. podlegały oddaleniu o czym orzeczono w pkt II sentencji na podstawie wyżej powołanych przepisów.

O wzajemnym zniesieniu kosztów postępowania orzeczono w pkt III sentencji na zasadzie art. 100 k.p.c., mając na uwadze, że żądania powoda S. P. zostały uwzględnione jedynie w części, natomiast żądania pozostałych powodów zostały oddalone w całości, jednakże drastyczne okoliczności zdarzenia powoływanego na uzasadnienie odpowiedzialności strony pozwanej oraz skutki, jakie zdarzenie to wywołało w osobach powodów, składają się na szczególnie uzasadniony wypadek, uzasadniający nieobciążanie powodów obowiązkiem zwrotu kosztów procesu stronie pozwanej.